

Funded by
the European Union

Project “BEYOND”
Rural Communities Pushing BEYOND COVID-19

Útmutató polgároknak

Hogyan őrizték meg a vidéki közösségek
az ellenállóképességüket és küzdötték le a
COVID-19 világjárványt

Disclaimer: Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.

Sopotniki
zavod za medgeneracijsko solidarnost

Cavriago
COMUNE DI CAVRIAGO

Gemeinde Heiningen

Comune di Usseaux
Città metropolitana di Torino

Funded by
the European Union

101091100— BEYOND (Rural Communities Pushing BEYOND COVID-19)

In Memoriam

Norbert Aufrecht

30.09.1961 † 14.01.2024

A “BEYOND – Rural Communities Pushing BEYOND COVID-19” című projekt partnersége ezt a kiadványt Norbert Aufrecht emlékének ajánlja.

2024. november 14-én Norbert váratlanul elhunyt, ami mélységesen elszomorított, megdöbbentett és megrázott minket. 2004-től addig a napig Heiningen (Németország) városának polgármestereként dolgozott. Ismert volt a közösség minden tagjának igényei iránti elkötelezettségéről. Maradandó hatást gyakorolt magára a közösségre is. Számos kezdeményezés és projekt viseli a keze nyomát Heiningenben és Göppingen térségében. Norbert mindig nagyon közel állt az emberekhez, társaságokhoz és intézményekhez is.

Mindannyian (beleértve ezt a konzorciumot is) emlékezni fogunk Norbertre, a nyitottságára, kedvességére, őszinteségére és segítőkészségére. Őszintén hiányzik nekünk és őszinte részvétünket fejezzük ki a feleségének, Andreának, a két fiának, Juliannak és Adriannak, valamint az egész családnak.

Sopotniki
zavod za medgeneracijsko solidarnost

Cavriago
COMUNE DI CAVRIAGO

Gemeinde Heiningen

Comune di Usseaux
Città metropolitana di Torino

Tartalom

I.	A projekt háttere és a dokumentum célja.....	4
	a. Mi a “BEYOND” projekt?.....	4
	b. Útmutató polgároknak – Mi a célja?.....	5
II.	Jó gyakorlatok horvátországban – Cestica önkormányzata.....	7
III.	Jó gyakorlatok Szlovéniában – Zavod Sopotniki, valamint Ormož és Ajdovščina önkormányzata.....	9
IV.	Jó gyakorlatok Olaszországban – Cavriago és Usseaux önkormányzata.....	13
V.	Jó gyakorlatok Németországban – Heiningen önkormányzata.....	17
VI.	Jó gyakorlatok Magyarországon - Sásd önkormányzata a Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft-vel együttműködve.....	18
VII.	Záróüzenetünk.....	20

I. A PROJEKT HÁTTERE ÉS A DOKUMENTUM CÉLJA

a. Mi a “BEYOND” projekt?

A „BEYOND – Rural Communities pushing BEYOND COVID-19” című projektet az Európai Unió társfinanszírozza a Polgárok, Egyenlőség, Jogok és Értékek programon (CERV program) keresztül; a „Városok hálózatai” című pályázati felhívás keretében. A projektnek 148 015,00 EUR összegű támogatást ítéltek meg. A projekt 2022. 12. 01. és 2024. 11. 30. között valósul meg (időtartam: 24 hónap).

A projekt vezető partnere Cestica önkormányzata (Horvátország) és a partnerségben öt európai uniós tagállamból származó partnerek működnek együtt. A konzorciumban az alábbi szervezetek és önkormányzatok vesznek részt:

- Zavod Sopotniki, zavod za medgeneracijsko solidarnost (Szlovénia)
- Občina Ormož (Szlovénia)
- Comune di Cavriago (Olaszország)
- Comune di Usseaux (Olaszország)
- Gemeinde Heiningen/općina Heiningen (Németország)
- Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft (Magyarország)

1.térkép A BEYOND projekt partnereinek elhelyezkedése

A projekt célja, hogy fokozza az állampolgárok civil társadalmi szerepvállalását és a demokratikus folyamatokat a vidéki közösségekben; konkrétan, hogy megmutassa, hogyan tudjuk fejleszteni a közösségünket a SARS-CoV-2 (COVID-19) világjárvány után. A cél elérése érdekében hét, háromnapos rendezvény került megrendezésre, amik összehozták a különböző háttérből érkező résztvevőket. Minden rendezvényen a partnerek COVID-19 pandémia alatt szerzett saját tapasztalataival kapcsolatos konkrét témákat vitatunk meg. A partnerség a lakosság véleményét is összegyűjti bizonyos fejlesztési kérésekben, így új szinergiák alakulhatnak ki európai uniós közösségek között (pl. új együttműködések, új, a lakosság igényeire koncentrááló projektjavaslatok stb.)

A projekt keretében az alábbi események valósultak meg:

- Nyitórendezvény, Cestica (Horvátország): 2023. március 29-31. (Téma: Önkétes és polgári védelmi akciók szervezése);
- rendezvény, Ajdovščina, (Szlovénia - szervező: Sopotniki): 2023. június 07-09. (Téma: A generációk közötti szolidaritás erősítése és az idősek igényeinek kielégítése);
- rendezvény, Heiningen (Németország): 2023. szeptember 27-29. (Téma: A társadalmi befogadást és környezetvédelmet előmozdító tevékenységek szervezése);
- rendezvény, Cavriago (Olaszország): 2023. november 11-13. (Téma: A polgárok aktív részvételének elősegítése oktatási tevékenységekben és a családok mentális jólléte);
- rendezvény, Usseaux (Olaszország): 2024. május 13-15. (Téma: Az állampolgárok bevonása kulturális és természeti értékek megóvására irányuló akciókba távoli területeken);
- rendezvény, Sásd (Magyarország – szervező: Sásd és Térsége Nonprofit Kft.): 2024. szeptember 18-20. (Téma: A legveszélyeztetettebb csoportok mentális jólléte a pandémia alatt – idősek és fogyatékkal élők);
- Zárórendezvény, Ormož (Szlovénia) és Cestica (Horvátország – szervező: Ormož és Cestica): 2024. október 23-25. (Téma: Közösségi események adaptálása a turizmus és a szolidaritás előmozdítása érdekében a közösségben);

*Mindegyik rendezvényen 80-100 résztvevő volt jelen.

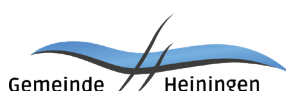
A rendezvények segítségével a partnerség és a projekt résztvevői az alábbi célokat érték el:

- A vidéki területek megnövekedett kapacitása arra, hogy olyan akciókat kezdeményezzenek és vegyenek részt bennük, melyek segítenek a vidéki közösségeknek túllépni a COVID-19 világjárványon;
- Annak tudatosítása a vidéki közösségek polgárai számára, hogy az európai uniós politikák/értékek milyen pozitív hatással vannak az életminőségre;
- A vidéki közösségek szorosabb együttműködése

Ezek az eredmények segítenek a vidéki közösségeknek jobban felkészülni a jövőbeli kihívásokra, amik a polgárok életét befolyásolják. A projekteredmények fenntartása érdekében a partnerség együttműködési megállapodást kötött, ami új projektötleteket és jövőbeli kezdeményezéseket tartalmaz, amiken a partnerek közösen dolgoznak a jövőben. Ezek a projektek biztosítják a társadalmi befogadás, közösségi ellenállóképesség és az önkéntesség előmozdítását a vidéki közösségekben hosszútávon.

b. Útmutató polgároknak – Mi a célja?

Amikor az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 2020. március 11-én világjárvánnyá nyilvánította a SARS-CoV-2 járványt (COVID-19), az egész világot sokkolta a hír. Az európai közösségekben senki sem szembesült még hasonló válsággal életében és senki sem tudta, mit kellene tenni. A hozzáférhető információk alapján a helyi, regionális és nemzeti kormányok példátlan lépéseket tettek annak érdekében, hogy megvédjék a lakosságot a vírustól. Hirtelen helyi utazási korlátozások léptek életbe, a személyes találkozások szinte lehetetlenné váltak, az iskolák kénytelenek voltak online oktatásra váltani, kötelező lett a maszkviselés, ha kapcsolatba kerültünk másokkal és “maradj otthon” és “moss kez” kifejezések elterjedt jelmondatává váltak Európában a pandémia idején.

A SARS-CoV-2 vírus valódi fenyegetést jelentett, ami különösen a közösség legveszélyeztetettebb tagjait (pl. idősek, fogyatékkal élők, alacsony jövedelmű családok és háztartások) érintette. Különböző módon érintette a férfiakat és a nőket (a kötelezettségeiktől és társadalmi helyzetüktől függően) és a különféle korcsoportokat (fiatalok, felnőttek, idősek) is. A szociális és egészségügyi ellátásra (vagy más támogatásra) szorulóknak nem jutottak hozzá a szolgáltatásokhoz a kezdeti korlátozások miatt, amik a személyes érintkezésekből adódó fertőzések csökkentésére koncentráltak. Visszatekintve ma már tisztán látható, hogy sok ilyen intézkedés nem vette figyelembe a szociális problémákat, amikkel a lakosoknak a pandémia előtt szembesülniük kellett. Összességében a világjárvány a közösségek társadalmi szerkezetét fenyegette. A pandémia következtében a polgároknak egyre nőtt a közösségtől való elszigetelődés érzése. Ezen felül a korlátozások enyhítése, majd újbóli bevezetése miatt a polgárok (különösen azok, akik nem fertőződtek meg) kezdtek megkérdőjelezni, hogy a COVID-19 valóban fenyegetést jelentett-e, vagy sem.

A BEYOND projektben részt vevő valamennyi partner úgy vélte, hogy a COVID-19 pandémia komoly veszélyt jelentett a közösségük létezésére. A nemzeti és regionális kormányzatoktól a járvány hatásai elleni küzdelemre kapott támogatások ellenére a helyi önkormányzatok, különösen a vidéki területeken, kénytelenek voltak saját intézkedéseket és akciókat kidolgozni, hogy az élet egyáltalán folytatódhasson és végül visszatérhessen a normális kerékvágásba. Ez a partnerség meg volt győződve arról, hogy a pandémia leküzdéséhez szükséges elemek közé tartozik a polgárok aktív szerepvállalása, az önkéntesség, a csapatmunka és a kölcsönös megértés. A partnerek nem vártak arra, hogy felsőbb hatóságok mentsék meg őket. Ehelyett alulról szerveződő akciókat dolgoztak ki a polgárok bevonásával, melyek a leginkább rászorulóknak igéneit célozták és hozzájárultak a szolidaritás építéséhez a közösségben.

Ebben az útmutatóban minden partner bemutatja a COVID-19 pandémia alatt szerzett tapasztalatait és kialakított jó gyakorlatait. Ezzel világos képet szeretnénk mutatni az olvasónak, hogyan lehet aktívan szerepet vállalni és együtt dolgozni másokkal, illetve közösségi identitást építeni válság idején. Bízunk benne, hogy tapasztalatainkkal az Önök közösségének is segíthetünk abban, hogy hogyan erősítse meg a szolidaritást és maradjon ellenálló ilyen válsághelyzetekben is.

II. JÓ GYAKORLATOK HORVÁTORSZÁGBAN – CESTICA ÖNKORMÁNYZATA

2. Térkép: Cestica elhelyezkedése

Cestica község egy 5500 fős kis közösség a Zagorjei dombvidéken, a horvátországi Varaždin (Varasd) megyében, a szlovén határ mentén. A település friss termékeiről, helyben termelt boráról és dombos tájairól ismert. Mint sok más vidéki közösség, Cestica is a kapcsolataira (a közösség tagjai között, illetve más településekkel és közszolgáltatókkal) támaszkodik, hogy fenntartsa a lakosság életszínvonalát. Ilyen kapcsolatok nélkül a kisvárosok, mint Cestica ki vannak téve a gazdasági és társadalmi megrekedés veszélyének.

Amikor 2020. márciusában a COVID-19 pandémia lecsapott, az a teljes lakosságot érintette; a legnagyobb gondot azonban az jelentette, hogyan lehet biztosítani, hogy a közösség legveszélyeztetettebb tagjai hozzájussanak a napi szinten szükséges élelmiszerekhez, ellátáshoz és egyéb támogatáshoz. Cesticában négy idősellátó intézmény működik és csaknem ezer 65 év feletti lakos szorul folyamatos személyes támogatásra. Ezen felül a közösségben 30 családban élnek fogyatékkal élők, akiknek elérhetővé kell tenni a közszolgáltatásokat, hogy beilleszkedhessenek a közösségbe és méltósággal élhessenek. Az önkormányzat szorosan együttműködött a varaždini Vöröskereszttel, civil szervezetekkel (a fiatalokkal foglalkozó “Hiperaktivni”, illetve a fogyatékkal élő gyermekeket támogató “Life and Joy” egyesülettel), más önkormányzatokkal és állami szervekkel a válsághelyzet kihívásainak kezelése érdekében.

Eleinte (2020-ban) az akciók kisléptékűek voltak. Például a Vöröskereszt vizet és fertőtlenítőszerrel biztosított a határátkelőknél várakozóknak, tesztelő állomásokat állított fel és frissítette az egészségügyi útmutatásokat, hogy a lakosok megtehessek a megfelelő óvintézkedéseket. A Novi Život/Új Élet Idősek Otthona szigorú egészségügyi és biztonsági szabályokat vezetett be, hogy a lakói biztonságban és méltósággal élhessenek. A dolgozók sokszor túlóráztak, hogy a bentlakók ünnepek idején online eszközökkel találkozhassanak másokkal és legalább a lakótársakkal és a személyzettel együtt tölthessék az ünnepeket. Egyesületekhez (mint pl. a Hiperaktivni) tartozó önkéntesek étel/ellátási cikk kiszállítást szerveztek a veszélyeztetett csoportokhoz tartozó családoknak. Azonban ahogy napról napra nyilvánvalóbbá vált, hogy a válsághelyzet nem oldódik meg a közeljövőben, nagyobb léptékű és átfogóbb intézkedésekre volt szükség a közösség érdekében.

1-3. Fotó Balról jobbra - 1. fotó: A “Hiperaktivni” Egyesület fiatal önkéntesei élelmiszert és ellátási cikkeket gyűjtenek rászoruló családoknak a világgjárvány idején; 2-3. fotó: A Novi život Idősek Otthona a lakók napi szükségleteiről gondoskodik a pandémia tetőzése idején és az időotthon lakói mindent megtesznek a járványon való túllépésre álarcos ünnepléssel

Az önkormányzat által vezetett egyik projekt, ami nagyban hozzájárult az idősek és a fogyatékkal élők szükségleteinek kielégítéséhez, az ESZA által társfinanszírozott “Zaželi: Foglalkoztatási program nőknek Cestica városában” volt, ami tulajdonképpen a pandémia előtt kezdődött. A projekt két, a közösséget érintő problémára fókuszált. Az egyik, hogy az időseknek és fogyatékkal élőknek személyes segítségre volt szüksége ahhoz, hogy beilleszkedjenek a közösségbe és méltósággal élhessenek. Másrészt a projekt a munkanélküli nőkre koncentrált a közösségben, akiknek a szakmájukban nem volt lehetőségük elhelyezkedni. A projektet a COVID-19 valóságához igazítva hat nőt helyeztek el és képezték át otthoni segítőnek fogyatékkal élők mellé. Így 24 idős, fogyatékkal élő embernek nyújtottak támogatást, akik személyes segítségre szorultak. Ez a segítség kiterjedt a gyógyszervásárlásra, főzésre, takarításra, számlák kifizetésére, öltöztetésre stb.

4. Kép. A “Zaželi” című ESZA projekt résztvevői Cestica város polgármesterével, Mirko Korotaj úrral

5-7 Kép. A fogyatékkal élők otthoni segítői A Zaželi című ESZA projekt keretében élelmiszert és ellátási cikkeket szállítanak ki Cestica távoli részein élő lakosoknak

Varaždin (Varasd) Város Vöröskeresztje (GDCK Varaždin) szintén valósított meg a pandémia kihívásaira irányuló projekteket. A **“Segítségnyújtás szociálisan veszélyeztetett háztartások számára a COVID-19 pandémia idején Horvátországban”** című projekt eredményeként 648 élelmiszercsomagot juttattak el 614 családhoz (veszélyeztetett csoportokhoz tartozó családtagokkal) Varaždin megyében, beleértve Cesticát is. 2020 májusában további 600 (veszélyeztetett csoportokhoz tartozó) háztartás jutott napi háromszor meleg ételhez a **“Napi meleg étel kiszállítás szociálisan vagy egészségügyileg hátrányos helyzetű időseknek”** című pilot program keretében. A világjárvány későbbi szakaszaiban (2021) a Vöröskereszt és Cestica önkormányzata irányításával önkéntesek segítették a lakosság beoltását a pandémia megfékezése érdekében.

8-9. Kép balról jobbra: GDCK Varaždin Önkéntesek ellátási cikket szállítanak ki, Photo 10: GDCK Varaždin Önkéntesek az oltóponton

Az önkéntesek munkája és a lakosság segítőkészsége végül is hozzájárult ahhoz, hogy Cestica leküzdje a COVID-19 pandémiát. Csapatmunka, együttműködés és elszántság nélkül a járvány hatása sokkal súlyosabb lett volna és az intézkedések sem lettek volna hatékonyak. Bár a pandémia minden lakos életét megnehezítette (stressz, elszigetelődés, gazdasági nehézségek), Cestica azt tapasztalta, hogy befogadó megközelítéssel, ami a legveszélyeztetettebbek szükségleteit is figyelembe veszi, a közösséghez tartozás érzése és közösségre való büszkeség is megerősödik.

III. JÓ GYAKORLATOK SZLOVÉNIÁBAN – ZAVOD SOPOTNIKI, VALAMINT ORMOŽ AND AJDOVŠČINA ÖNKORMÁNYZATA

3. Térkép: Ormož és Ajdovščina elhelyezkedése

A projektben két szlovén partner vesz részt: a Zavod za medgeneracijsko solidarnost “Sopotniki” és Ormož (Ormosd) önkormányzata, illetve Ajdovščina önkormányzata is támogatja.

A Sopotniki egy non-profit szervezet, ami a generációk közötti szolidaritás megerősítését és az idősek aktív társadalmi életének támogatását tűzte ki célul. A szlovéniai Hrpelje - Kozina, Divača, Sežana, Sevnica, Brežice, Krško, Kočevje, Postojna, Pivka, Ajdovščina, Ankaran, Litija, Šmartno pri Litiji, Cerknica, Idrija, Zagorje ob Savi és Ilirska Bistrica településeken működik. A szervezet fő tevékenysége ingyenes személyszállítási szolgáltatás nyújtása idősek számára. Ez lehetővé teszi számukra, hogy kulturális rendezvényeken vegyenek részt, meglátogassák a barátaikat, orvoshoz menjenek vagy bevásároljanak stb. A szolgáltatás nélkül ezeket az embereket az elszigetelődés veszélye fenyegetné, hiszen kicsi, eldugott falvakban élnek, és szinte soha nem hagyják el az otthonukat. A Sopotniki önkéntes sofőrjei úgy alakítják a munkájukat vagy tanulmányaikat, hogy a szolgáltatás heti 6 napon elérhető legyen.

A világvárvány alatt a Sopotniki úgy alakította a tevékenységét, hogy reagálni tudjon az idősek azonnali és megnövekedett igényeire, akik különösen veszélyeztetettek voltak a válság idején. Felismerve a növekvő elszigetelődést és az alapvető ellátási cikkek és egészségügyi szolgáltatások szükségességét, a szervezet speciális “COVID egységeket” hozott létre, hogy koordinálja és kivitelezze ezeket a létfontosságú tevékenységeket. Ezek az egységek gyógyszert, alapvető ellátási cikket és meleg ételt szállítottak közvetlenül az idős emberek otthonába. Ezen felül részt vettek a COVID-19 tesztminták eljuttatásában a laboratóriumokba, hozzájárulva a szélesebb körű közegészségügyi erőfeszítésekhez. A szolgáltatásokat rendkívül szigorú biztonsági protokoll alkalmazásával biztosították, hogy megóvják a szolgáltatókat és a szolgáltatást igénybe vevőket egyaránt. A rendszeres személyszállítási szolgáltatást is korlátozott formában tartották fenn, biztosítva a legszükségesebb eljutást orvoshoz vagy bevásárolni, egyszere mindig csak egy személynek.

A projektnek komoly hatása volt az idősek életminőségére a COVID-19 világvárvány idején. Az alapvető szolgáltatások biztosításával a Sopotniki olyan jelentős kihívásokat oldott meg, amelyekkel az idősek szembesültek, akiket aránytalanul nagy mértékben érintettek a lezárások és a távolságtartás. A gyógyszerek, ellátási cikkek és ételek kiszállítása biztosította az idősek alapvető szükségleteinek kielégítését anélkül, hogy ki kellett volna tenniük magukat a megfertőződés veszélyének. A biztonságos bevásárlás szolgáltatás lehetővé tette, hogy megőrizzék az önállóságukat, miközben az egészségügyi és biztonsági előírásokat is betartják. Ezen túl a COVID-19 tesztminták biztonságos szállítása a pandémia megfékezésére irányuló szélesebb körű közegészségügyi erőfeszítésekhez is hozzájárult. A rendszeres személyszállítás, ha korlátozott formában is, de biztosította, hogy az idősek továbbra is eljussanak orvoshoz vagy bevásárolni, hozzájárulva az egészségük és jóllétük fenntartásához. Ezek a kezdeményezések azonban nem csak a fizikai szükségletekre irányultak, de biztonságérzetet is nyújtottak, csökkentve az elszigetelődés és tehetetlenség érzését az idősek körében.

Azzal, hogy a világvárvány idején ilyen módon segített a polgároknak, a Sopotniki leküzdötte a kihívásokat és megőrizte non-profit küldetését is. Alkalmazkodva a helyzethez, együttműködve a helyi hatóságokkal, közegészségügyi szervekkel és más non-profit szervezetekkel, önkéntesek képzésével és a biztonsági előírások betartásával az önkéntesek biztosítani tudták, hogy a Sopotniki használói (idősek) bevonódtak a közösségbe, láthatták a családjukat és hozzáfértek a közszolgáltatásokhoz.

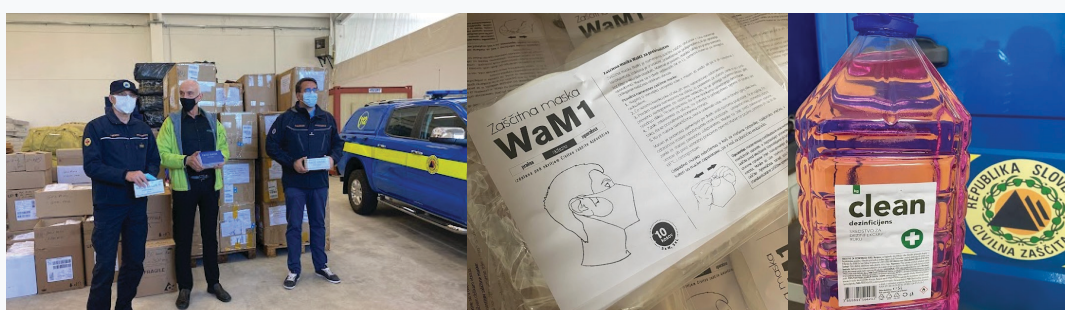

11-12. Fotó: Sopotniki önkéntesei munka közben a világjárvány alatt

A non-profit szervezeteken kívül az önkormányzatok is jelentős szerepet játszottak abban, hogy Szlovénia polgárai megőrizték az ellenállóképességüket. **Ajdovščina községben** (ami egy 20 000 lakosú terület az olasz határ közelében) háttértől függetlenül mindenkit sokként ért a vírus megjelenése 2020 elején. Rendkívül gyorsan kellett alkalmazkodni a megváltozott helyzethez. Kezdetben külföldről érkezett segítség köszönhetően Ajdovščina szoros kapcsolatának és a szolidaritásnak más európai uniós közösségekkel. Az első arcmaszkokat Olaszországból szerezték be. A világjárvány előrehaladtával egyre nehezebb lett a védőeszközök beszerzése, így Ajdovščina Polgári Védelmi Szervezete a kezébe vette a kezdeményezést és helyi vállalkozókkal összefogva saját védőeszközöket (ellátókészletek, védőfelszerelések stb.) kezdett gyártani. Mosható és újrahasznosítható maszkokat is gyártottak **WaM1** márkánévvel (Wajdušna Metropola 1, n.d.t: Ajdovščina Metropoli 1), amiket kiosztottak a lakosság körében. A maszkokon kívül egy alkoholleperlő üzemet is létrehoztak, hogy saját fertőtlenítőszeret készítsenek, amit a Szlovén Köztársaság is elfogadott.

A koronavírus elleni küzdelemben mutatkozó hiányosságok orvoslására tett azonnali lépések segítségével Ajdovščina önkormányzata támogatni tudta a helyi lakosságot a pandémia negatív hatásainak leküzdésében. Az önkormányzat és a Polgári Védelmi Osztály erőfeszítéseivel a helyi lakosok is tisztában vannak és ma is hálásak a helyi hatóságok gondoskodásáért ezekben a nehéz időkben.

13-15. Kép: Az Ajdovščinai Polgári Védelmi Osztály és a pandémia idején készített maszk és fertőtlenítő

Ormož önkormányzata szintén szembesült a világjárvánnyal és cselekednie kellett. Ormož, egy 11 886 fős lakosságú közösség a szlovén-horvát határ mentén. Bortermeléséről és mezőgazdaságáról nevezetes, de turisztikai célpontként is ismert. Más közösségekhez hasonlóan a várost és a lakosságot váratlanul érte a helyzet, hiszen még sosem találtak hasonlóval; de a polgárok cselekedtek és önkéntes munkával biztosították, hogy Ormož átvészelje a válságot és ellenálló maradjon.

Ez olyan akciókat jelentett, mint ellátási cikkek kiszállítása rászorulóknak (pl. idősek otthonába, fogyatékkal élőknek) vagy a kapcsolattartás támogatása családtagok és a közösség tagjai között. A világjárvány kezdetén alapvető fontosságú volt az **arcmaszkok** biztosítása, amiből azonban hiány volt. Azért, hogy a szociálisan veszélyeztetettek és az idősek legalább szövetmaszkokhoz jussanak, az ormoži Idősgondozó Központ, Egészségügyi Központ és más szervezetek önkéntesei mosható textilmaszkokat készítettek. A maszkok varrásához Ormož városa vásárolt textilanyagot. Az önkéntesek összesen 2 025 védőmaszkot varrtak, amihez 107 méter szövetet és 172 darab gumit használtak fel. A helyi közösségek képviselői pedig szétosztották a maszkokat a leginkább rászorulóknak (hátrányos helyzetűeknek és időseknek).

Ezen túlmenően a közösségben zajló önkéntes akciókat (a világjárvány előtt szervezett éves akciókat) is hozzá kellett igazítani az “új normálisához”. Sokak számára a pandémia súlyos, nehezen elviselhető terhet jelentett, és könnyű lett volna egyszerűen lemondani ezeket az akciókat/rendezvényeket és várni a jobb időkre. Ormožban világossá vált, hogy intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy a korábbi események, ha más formában is, de folytatódhassanak. A bevezetett változtatások között szerepelt az egészségügyi és biztonsági intézkedések alkalmazása az akciók során, a közeli érintkezés elkerülése más önkéntesekkel, szabadtéri tevékenységek ösztönzése stb. Hasonló változtatásokat alkalmaztak az “**OČISTIMO DESTINACIJO JERUZALEM SLOVENIJA 2021/Megtisztítjuk Jeruzalemet (Szlovénia) 2021**” elnevezésű önkéntes akció során is. Ez az évente megrendezett esemény összehozza Ormož polgárait, akik összegyűjtik a szemetet az utak mellől és a közeli erdőkből. Azzal, hogy a polgárok a kezükbe vették a kezdeményezést és bevezették a szükséges változtatásokat, az esemény a tervek szerint le tudott zajlani 2021-ben is; így hozzájárult a környezetvédelmi tevékenység fejlesztéséhez a településen.

16-17. Kép (balról jobbra): Az ormoži önkéntesek által készített maszk, a „Megtisztítjuk Jeruzalemet” elnevezésű önkéntes akció plakátja, és egy fotó a 2021-es eseményről

Ez csupán néhány példa arra, hogyan küzdötte le Ormož a pandémiát. Miután a világjárvány 2023-ban véget ért, az önkormányzat kiemelt fontosságú feladatnak tekintette, hogy hasznosítsa a nehéz időszak tapasztalatait és olyan intézkedéseket dolgozzon ki, amik figyelembe veszik a tanulságokat. Az egyik probléma, amivel Ormož nehezen boldogult a járvány idején, az idősek fizikai hozzáféréseinek biztosítása volt a közösséghez (különösen az alapvető ellátás és szolgáltatások terén). A 2023-as **PROSTOFER program** jelentős mérföldkő a település életében és közvetlen választ ad erre a kérdésre. Ennek segítségével Ormož és más önkormányzatok az idősek mobilitását igyekeznek javítani a helyi közösségben, ezzel elősegítve társadalmi befogadásukat. Elektromos járművek kölcsönzésével és önkéntes sofőrökkel, akik eljuttatják a rászorulókat az úticéljukhoz Ormož város önkormányzata ingyenes szállítást biztosít az idősek számára.

Rászorulók alatt azokra gondolunk, akik egyedül nem tudják megoldani az alapvető feladatokat, akik fogyatékkal élnek vagy nem tudnak egyedül vezetni. Sokuknak nincsenek rokonai, alacsony a havi jövedelmük és nehezen férnek hozzá a tömegközlekedéshez. Az ingyenes személyszállítást biztosító önkéntesek lehetővé teszik a számukra, hogy eljussanak az orvoshoz, gyógyszertárba vagy bevásárolni. Ormož településen 16 önkéntes sofőrrel működik a szolgáltatás, akik mindig készek segíteni. 2023-ban 122 szállítást végeztek. A projekt megvalósításával Ormož hozzájárult, hogy minden lakosa méltó körülmények között élhessen. Végül Ormož nagyon sokat tett azért, hogy az önkéntesek munkáját elismerjék és máshol is kövessék a példájukat. 2024-ben Ormož elnyerte az "Önkéntesbarát önkormányzat" címet, amit Slovenska mreža prostovoljnih organizacij/Szlovéniai önkéntes szervezetek hálózata ítelt oda.

18-19. Kép (balról jobbra): A PROSTOFER programban részt vevő önkéntes sofőrök Ormožon és Danijel Vrbnjak polgármester a szolgáltatást igénybe vevőkkel

IV. JÓ GYAKORLATOK OLASZORSZÁGBAN – CAVRIAGO ÉS USSEAUX ÖNKORMÁNYZATA

4.Térkép Cavriago és Usseaux, Olaszország

A BEYOND projektben két vidéki közösség vesz részt Olaszországból: Cavriago település az Emilia-Romagna régióból és Usseaux település a Piemonte régióból. Bár mindkét település vidéki jellegű és szembesülnek hasonló kihívásokkal (pl. a lakosság hozzáféréseinek biztosítása a közszolgáltatásokhoz), népesség és földrajzi adottságok szempontjából nagyon eltérőek. Ez azt is jelenti, hogy a COVID-19 pandémiára adott válaszaik is különbözőek voltak a lakosok kihívásainak kezelése érdekében.

Cavriago lakossága 10 000 fő, a település az Enza folyó alacsonyán fekvő medencéjében terül el, olyan központok közelében, mint Parma, Reggio Emilia és Modena. Az évek során Cavriago iskolák építésével és felújításával, civil szervezetek támogatásával és a lakosok számára szociális és pszichológiai támogatás nyújtásával erősítette a közösséget. Az önkormányzat szorosán együttműködik a regionális hatóságokkal is a helyben elérhető klinikák, bölcsődei és álláskeresői szolgáltatások, valamint egyéb közszolgáltatások biztosítása érdekében.

A világjárvány különösen negatív hatással volt az általános és középiskolai tanulókra. A diákoknak (18 év alatti gyerekek és fiatalok) otthon kellett maradniuk és csak online órákon keresztül vehettek részt az oktatásban. Ezt a módszert alkalmazták egész Európában, mivel ez tűnt az egyetlen járható útnak az oktatás biztosítására a világjárvány egészségügyi és biztonsági kockázatainak elkerülésével. A korlátozások feloldásával a szülők, tanárok és a közösség vezetői igyekeztek megérteni, milyen változások mentek végbe a fiatalok életében a pandémia alatt. A kamaszok és fiatal felnőttek kiemelten fontosnak tartották a fiatalok körében a járvány idején megjelenő szorongás kérdésének kezelését, különös tekintettel a szociális visszahúzódás, az iskolai lemorzsolódás és a sportból való kimaradás kérdésére. Ezért Cavriago helyi iskolákkal és civil szervezetekkel együttműködve elindította a **“DAD Generation – Didactics at a Distance”** projektet. A projekt egy részvételi folyamaton alapult, ami egy Közösségi Oktatási Paktum létrehozását eredményezte: ez egy megállapodás az önkormányzat, iskolák, más köz- és magánszervezetek, valamint fiatal és felnőtt polgárok (akik kapcsolódnak a helyi oktatáshoz) között a (fiúkat, lányokat és kamaszokat érintő) társadalmi, mentális és gazdasági problémák megelőzésére és kezelésére, különös tekintettel a világjárvány örökségére. A tevékenységek között szerepelt hat fókuszcsoport, tíz interjú fiatalokkal, öt mentális egészség témájú workshop (60 résztvevővel), egy hackathon (25 résztvevővel) és egy színházi előadás (71 résztvevő). Ezek célja a fiatalok bevonása volt, hogy kifejtsék a véleményüket a világjárvány hatásaival kapcsolatban. A projekt eredményeként Cavriago 5 új projektet tudott fejleszteni, amelyek a közösségben élő fiatalok igényeire fókuszálnak. A DAD projekt hozzájárult a fiatalok újraaktiválásához is a közösségben, mivel arra ösztönözte őket, hogy használják ki a lehetőségeket az önkénteskedésre és mások segítségére. Végül pedig rávilágított a főbb helyzetekre, amikbe a fiatalok a pandémiát követő időszakban kerültek, lehetővé téve Cavriago számára a megfelelő lépések megtételét.

20-23. Kép (“DAD Generation” projekt: balról jobbra – a projektindító, szabadtéri workshop és a hackathon.

A fiatalokat érintő kérdéseken kívül Caviagonak más területeken is változtatnia kellett, hogy megfeleljen a polgárok igényeinek. A pandémia előtt Caviago vezette az **“Educare: A közösség kérdése”** projektet, ami nyílt fórumként szolgált a polgárok (oktatók, helyi hatóságok, a civil szféra képviselői, önkéntesek stb.) számára, hogy új ötleteket javasoljanak, megosszák a nézőpontjukat és megoldásokat vitassanak meg a közösséget érintő kérdésekben. Alkalmazkodva a helyzethez, a világjárvány idején az Educare fórumot online formában tartották, így a polgárok véleménye továbbra is eljutott az önkormányzathoz és az éves rendezvényeket is a COVID-19 új valóságához lehetett igazítani. Az eredmények között szerepel az éves közösségi fesztivál átalakítása a pandémiás körülményeknek megfelelően, a színház és a bohócok világát bemutató műhelyek gyerekeknek, a szociális szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása a fiataloknak, valamint egy női támogató csoport létrehozása (a bántalmazás feldolgozására és az önbecsülés fejlesztésére fókuszálva) helyi pszichológusok vezetésével. Caviago felismerte, hogy a fejlődés polgárokra összpontosító megközelítésével a különböző csoportok igényeire reagáló és hosszú távú előnyökkel járó módon lehet megoldani a problémákat.

24-25. Kép - Educare projekt (balról jobbra): Helyi összejevetel, ahol a lakosok az Educare keretében gyűltek össze (pandémia előtti időszak); poszter, amivel ösztönözték a polgárokat, hogy vegyenek részt a találkozókön és osszák meg a véleményüket

Usseaux egy 174 fős lakosságú kistelepülés az olasz Alpokban, 1 416 méteres tengerszint feletti magasságban. Bár a torinói régióhoz tartozik, a város nagyon messze van a szükséges közszolgáltatásoktól. Torinó városa 79 km-re fekszik Usseaux-tól és még jó időjárási körülmények között is legalább másfél óra lejutni oda. Az infrastruktúra és a földrajzi adottságok komoly szerepet játszottak Usseaux helyi identitásának alakításában, mivel kevésbé kapcsolódik Olaszország nagyobb központjaihoz. Csak néhány út vezet a városba, amik keskenyek és néhol egysávosak. Télen és tavasszal a zord időjárási körülmények miatt a város egyik napról a másikra megközelíthetetlené válhat. Ezeknek a körülményeknek köszönhetően a város polgárai nagyon szoros közösséget alkotnak. Usseaux fejlesztésének alapelve az önellátás és a lakosok közti kapcsolat fenntartása. A polgárok megosztják az erőforrásaikat, segítik egymást és önkénteskednek, hogy Usseaux ellenállóbbá váljon és képes legyen leküzdeni a válsághelyzeteket.

Usseaux aktív kormányzásának egyik legfontosabb jellemzője, ami segített a városnak megőrizni az ellenállóságát, a **“Mansia”**. A Mansia egy olyan személy, a polgármester és a városi tanácsosok mellett, akihez a lakosok a mindennapi problémákkal fordulhatnak (pl. ha egy tűzcsap nem működik, vagy megrongáltak egy köztéri lámpát, a polgárok először a Mansiát keresik fel). Hozzá fordulnak elsőként segítségért a mindennapi kihívásokkal.

Ő szervezi az erőforrásokat és az önkénteseket a konkrét problémák kezelésekor és ő köti össze a polgármestert és a tanácsosokat a lakossággal. Ez a közösségi szerep évezredek (a gall-római kor) óta létezik. Az idő múlásával a szerep is formálódott, hogy a 21. században is megfeleljen a közösség igényeinek. A COVID-19 pandémia kezdetén Usseaux lakosai el voltak zárva más közösségektől a bevezetett lezárások, távolságtartási előírások és utazási korlátozások miatt. Ez óriási terhet rótt a közösségre, mivel a polgárok nem tudtak hozzáférni a közszolgáltatásokhoz, de még bevásárolni sem. A Mansia nagyon fontos szerepet játszott abban, hogy Usseaux megőrizte az ellenállóképességét ezekben a nehéz időkben. Neki köszönhetően FFP2 maszkokat szereztek be a lakosok számára, a veszélyeztetett helyzetben levő polgárok (pl. 62, hatvanöt év feletti lakos) számára megoldották az élelmiszerek és gyógyszerek kiszállítását, önkéntes csapatokat alakítottak, akik rendszeresen ellenőrizték a rászorulókat állapotát és a Mansia egyfajta kommunikációs közvetítőként működött a lakosság és az önkormányzat között. Amikor a pandémia első éve után enyhítettek a korlátozásokon, ez a polgári kormányzási modell abban is komoly szerepet játszott, hogy a város rendszeres eseményei, mint pl. a mini-Olimpia, városi fesztiválok, a Kanton Malom újrainyitása stb. zökkenő mentesen lezajlottak.

Usseaux világvilágjárásra adott válasza megmutatta, hogy az önkéntesség és a közösség együttműködése segítségével a polgárok a komoly válsághelyzeteket is le tudják küzdeni. Usseaux rájött, hogy a világvilágjáróhoz hasonló időszakokban nagyon fontos a polgárokkal való szoros kapcsolat a lakosok egészségének és biztonságának megóvása érdekében. Ilyen lépések megtételével a válsághelyzetben a polgárok közti kapcsolat megerősödik, a közösség erősebb lesz, mint valaha, hajlandó és képes lesz szembenézni az új kihívásokkal a jövőben.

26-27. Kép: Usseaux télen. Amikor világvilágjáró 2020. márciusában lecsapott, Usseaux-t nagyon nehéz volt megközelíteni az időjárási körülmények miatt. A „Mansia” segítségével Usseaux le tudta küzdeni a pandémia legsúlyosabb hatásait is.

V. JÓ GYAKORLATOK NÉMETORSZÁGBAN – HEININGEN ÖNKORMÁNYZATA

5. Térkép Heiningen, Németország

Heiningen települése egy sokszínű és élénk közösség, amely Baden-Württembergben, Göppingen körzetében található. Heiningen körülbelül 5200 lakost számlál, és buja erdők és festői folyók közelében fekszik. A közösségen belül a lakosok több, mint 25%-a 65 év feletti, és vannak még olyan veszélyeztetett helyzetben lévők (migránsok, fogyatékkal élők stb.), akiknek segítségre és támogatásra van szükségük. E körülmények miatt az önkormányzat számára prioritást jelentett egy olyan környezet megteremtése, ahol mindenki úgy érzi, szívesen látják és megbecsülik.

Európa más vidéki közösségeihez hasonlóan Heiningenben is súlyosak voltak a COVID-19 hatásai. A lakosok karanténba kerültek, az iskolák és óvodák bezártak, és sok fogyatékkal élő és idős ember nem tudott gondoskodni magáról. A polgárok el voltak vágva a külvilágtól és elszigetelődtek, és ez jelentős veszélynek tette ki a legkiszolgáltatottabbakat, mivel nem utazhattak és nem jutottak hozzá az ellátási cikkekhez és szolgáltatásokhoz (beleértve az egészségügyi ellátást is).

Miután nyilvánvalóvá vált, hogy a járvány nem fog hirtelen eltűnni, az önkormányzat a civil szervezetekkel, idősothonokkal, iskolákkal és más érdekelt felekkel együttműködve olyan új szolgáltatásokat hozott létre, amelyek újra összekapcsolják a polgárokat és biztosítják jóllétüket. Úgy találták, hogy a fő probléma az, hogy a polgárok nincsenek kapcsolatban egymással. Nyilvánvaló volt, hogy valamilyen támogatásra vagy segítségre van szükség, de nem volt világos, hogy pontosan mire. Ezért az önkormányzat önkéntesekkel és a közösségben élő polgárokkal együtt kifejlesztette a „Heiningen Hilft/Heiningen segít” internetes platformot. Ezt önzetlen polgárok és önkéntesek saját erőforrásaik felhasználásával fejlesztették ki. A platformon való regisztráció után a polgárok segítséget kérhetnek (pl. szállítás az orvosi rendelőbe, gyógyszerek szállítása, műszaki segítségnyújtás és otthoni javítások stb.) másoktól a platformon, és azok, akik hajlandóak voltak, jelezhetik segítő szándékukat. Azáltal, hogy a különböző közösségi médiaplatformokon (Facebook, WhatsApp, Instagram stb.) keresztül hirdették meg a projektet, a régió több ezer polgára tudta igénybe venni a szolgáltatást.

A projekt eredményeképpen a veszélyeztetett csoportok, amelyeknek nem lett volna hozzáférésük a közigazgatás felé, árucikkekhez és szolgáltatásokhoz, kapcsolatba tudtak lépni polgártársaikkal és segítséget kaptak. Továbbra is a közösség részei maradtak, megőrizve méltóságukat.

Funded by
the European Union

101091100— BEYOND (Rural Communities Pushing BEYOND COVID-19)

Fortschritt
Straßen, denen eine Einkaufspatenschaft zugeworden wurde. (Stand: in Bearbeitung)

0% 40% 50% 100%

Einkaufspate/in werden
Registriere dich in nur zwei Minuten. Verschraucht

Andere Hilfe leisten
Du möchtest lieber Lebensmittel für finanzielle Schwächere – oder (bitte) Zeit spenden? Schreib uns.

FAQ & Tipps
Was soll ich beachten?
Hier kannst du in der Nähe einkaufen. (Vieles ist mit dem Fahrrad gut erreichbar.)

HAUSAUFGABEN GEMACHT? HAUSARBEIT HOCHGELADEN?

DANN BIST DU BEREIT DEINER NACHBARSCHAFT ZU HELFEN?!

Übernehme eine Einkaufspatenschaft für Risikogruppen oder Pflegenden.

Melde dich hier an:
<https://heiningenhilft.wordpress.com/>

28-30. Fotók a “Heiningen Hilft” projektből. A baloldali képeken a webportál látható. A jobboldali képen egy promóciós poszter látható, amivel felhívták a lakosság figyelmét a projektre és annak hasznosságára a közösség számára.

Ez a megközelítés azt mutatja, hogy a polgárok megszólításával, a cselekvésbe való bevonásukkal, valamint az önkéntesség és az aktív polgári szerepvállalás előmozdításával a vidéki közösségek még a legnehezebb helyzetekben és válságokban is ellenállóak maradhatnak. A COVID-19-hez hasonló időkben a polgároknak össze kell fogniuk, és ha a polgárok meghallgatásával és a velük való együttműködéssel elősegítjük ezt a változást, az önkéntesség kifizetődő lesz, és a városok bármilyen kihívást leküzdhetnek.

VI. JÓ GYAKORLATOK MAGYARORSZÁGON - SÁSD ÖNKORMÁNYZATA A SÁSD ÉS TÉRSÉGE TERÜLET- ÉS HUMÁNFEJLESZTÉSI NONPROFIT KFT- VEL EGYÜTTMŰKÖDVE

6:Térkép Sásd, Magyarország

Sásd városa mintegy 32 km-re fekszik Pécs és Kaposvár városától. Alakossága 2 900 fő és Magyarországon (különösen Baranyában) jelentős mezőgazdasági, kereskedelmi és közlekedési központként ismert. Sok más kivároshoz hasonlóan Sásd is büszke az összetartó közösségére, melyben a polgárok támaszkodhatnak egymásra a fejlődés vagy a nehézségek leküzdése érdekében.

A COVID-19 világjárvány óriási kihívást jelentett a városnak, főként Sásd legveszélyeztetettebb lakosainak.

Sopotniki
zavod za medgeneracijsko solidarnost

Cavriago
COMUNE DI CAVRIAGO

Gemeinde Heiningen

Comune di Usseaux
Città metropolitana di Torino

A kijárási korlátozások, a távolságtartás, a kötelező maszkviselés (még szabadtéren is) nagyon megnehezítette az intézmények mindennapos munkáját a régióban. Az iskolák bezárása különösen mélyen érintette a hátrányos helyzetű háttérrel rendelkezőket (pl. akik fogyatékkal élőket gondoznak, szegénységben élnek stb.).

Az oktatás alapvető fontosságú annak biztosítására, hogy a polgárok megszerezzék azokat a készségeket, képességeket és önbizalmat, amik szükségesek a közösség életében való aktív részvételhez, önállósághoz és méltóságteljes élethez. A világvárvány kezdetekor alkalmazott online módszerek nem bizonyultak hatékonyak, mivel sem a diákok, sem a szülők, sem a tanárok nem tudták, hogyan kell ezeket az eszközöket az oktatásban alkalmazni. További akadályt jelentett az online oktatás költsége. Számos háztartás nem engedhette meg magának a nagysebességű internetet, ezért az ilyen családokból származó diákok nem tudtak részt venni az online órákon.

A helyzet kezelése érdekében a **Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ egyéni, személyes korrepetálást** biztosított a diákoknak, hogy további oktatási támogatást kaphassanak. Minden foglalkozás 40-50 perces időkeretben zajlott, a korrepetálók és a diákok is használtak maszkot, kesztyűt, fertőtlenítőt stb. és betartották a magyar közegészségügyi intézkedéseket. Ezek a foglalkozások személyes fejlesztést, törődést és a közösséggel való kapcsolattartást nyújtottak a tanulóknak. A kezdeményezés másik fontos szempontja, amit érdemes megjegyeznünk, hogy a korrepetáló nevelők mindezt önkéntes alapon végezték, a rendes munkaidejük és hivatalos feladataik mellett. Minden résztvevő egyetértett abban, hogy a személyes, négy szemközti foglalkozások segítették a tananyag megértését, kevesebb diák maradt le a tanulmányaiban és a tanulók szellemi fejlődéséhez is hozzájárultak. A pozitív hatásai miatt a Központ a világvárvány után is folytatja a módszer alkalmazását.

A közintézmények által megtett lépéseken túl **Sásd város polgárai** is összefogtak (a **Helyiek a Városért Egyesületen** keresztül) és saját kezdeményezésekkel biztosították, hogy a város ellenálló maradjon ezekben a nehéz időkben is. Kisléptékű akciók voltak ugyan, de a város lakóinak nagyon sokat jelentettek és segítettek enyhíteni a terhet, amit a pandémia okozott a polgároknak. A polgárok rendszeresen önkénteskedtek (csapatokban) és játszótereket tisztítottak meg (megjavították és lefestették a játékokat, összeszedték a szemetet stb.), ünnepekhez és évszakokhoz kapcsolódó városi dekorációt helyeztek ki, virágot ültettek a városban, adventi vásárt szerveztek stb. A legkisebb segítség is sokat számított. Ezek az akciók hozzájárultak a közösségi identitás felépítéséhez és fenntartásához. Ilyen módon bevonva a lakosságot a munkába, a közösség túljutott a pandémia legrosszabb pillanatain is. Az aktív polgári szerepvállalás, a csapatmunka és az alkalmazkodókészség a folyton változó körülményekhez a világvárvány idején a legjobb eredményeket és kimeneteket biztosította a polgárok számára.

31-33. Kép: Helyiek a Városért Egyesület. A logó és az önkéntesek munkája az adventi fesztiválon. Az utolsó képen a jobb oldalon egy önkéntes látható egy városi szemetes karbantartása közben.

VII. ZÁRÓ ÜZENETÜNK

Ahogy a COVID-19 világjárvány hatása enyhül és az élet a vidéki közösségekben fokozatosan visszatér a normális kerékvágásba, annak az emléke is halványulni kezdett, amit a polgárok megtapasztaltak. Ez bizonyos szempontból pozitív, mivel azt jelenti, hogy az emberek visszatérnek a rutinjukhoz, és képesek úgy működni, ahogy korábban. Másrészt azonban van negatív oldala is, hiszen azt is jelenti, hogy talán elfelejtjük a nehéz időszak tanulságait. A BEYOND projekt teljes partnersége tisztában van azzal, hogy lesznek a közeljövőben a közösségeink szerkezetére is hatást gyakorló újabb válsághelyzetek (pl. természeti katasztrófák, újabb világjárványok stb.). Nem szabad elfelejtenünk a pandémia tapasztalatait (akár negatív, akár pozitív), hogy elkerüljük a korábbi hibák megismétlését.

A projektben érintett minden országban a partnerség a polgárok jószándékára támaszkodott a válság leküzdésében, és a jelen kiadvány lezárásaként szeretnénk kiemelni a COVID-19 hatásainak kezelése során levont tanulságokat:

1) A vidéki közösségeknek fel kell készülni az önálló cselekvésre: Minden közösség megtanulta, hogy a válság leküzdésében nem támaszkodhatnak kizárólag az országuk kormányzatára (vagy akár az EU-ra), hogy megoldják a problémákat. Innovatívnak, pragmatikusnak és elszántnak kell lenniük, hogy a helyi helyzetnek megfelelően cselekedjenek. Az útmutatóban szereplő mindegyik város kidolgozta a saját módszereit a COVID-19 kezelésére, amik segítségével a polgárok túljutottak a pandémia legrosszabb pillanatain is.

2) A polgári szerepvállalás válsághelyzetben hozzájárul a közösség ellenállóképességéhez: A közösségek önkéntesei mindegyik országban alapvető szerepet játszottak abban, hogy a városok túl tudtak lépni a COVID-19 járványon. A közösségeknek el kell fogadnia a polgárok jószándékát, akiknek az a célja, hogy a környezetük (különösen a veszélyeztetett helyzetben levők) biztonságban és méltósággal élhessen és leküzdje a válsághelyzetet. Az önkéntesség a közösségi identitást érzését és célt hoz a közösség életébe és ez nagyon igaznak bizonyult a világjárvány idején.

3) Társadalmi befogadás = élénk közösségek: A világjárvány megmutatta, hogy a válsághelyzet társadalmi hatásai sokféleképpen befolyásolták az emberek életét. Az elszigeteltség miatt különösen nagy hatása volt az idősekre és a fogyatékkal élőkre az egészségügyi és biztonsági korlátozások alatt. Világszerte egyre több tanulmány mutat rá, hogy a jelentléti oktatás hiánya a pandémia idején sok fiatalt (fiúkat és lányokat) tett ki a mentális betegségek kockázatának. Az egészségügyi ellátáshoz való nehéz hozzáférés hatással volt a fiatal anyákra, várandós nőkre és azokra, akiknek műtétre vagy rendszeres orvosi kezelésre volt szüksége. És a lista folytatódik. Ez rávilágít, hogy a válságra adott válaszoknak a közösség minden tagjának igényeit figyelembe kell vennie és olyan intézkedéseket kell kidolgozni, amik az egyes csoportok szükségleteire irányulnak. A jövőbeli válsághelyzetek kezelésének ilyen megközelítésével a vidéki közösségek ellenállóbbak lesznek, könnyebben tudnak alkalmazkodni a rendkívüli helyzetekhez és felkészültebbek lesznek a továbblépésre.

Bízunk benne, hogy Ön, kedves olvasó értékes információkat és jó gyakorlatokat talált a kiadványunkban, amiket felhasználhat a közösség ellenállóképességének növelésében, az önkéntesség előmozdításában és az aktív állampolgári szerepvállalásban.

